

heffen. Had hij de goedkeuring van het Parlement noodig. Maar daarbij stuitte hij op een meerderheid, die van vorstenalmacht ten eenenmale afkeerig was. In ruil voor haar toestemming eischte zij concessies, die voor Karel onaanvaardbaar waren. Vandaar dat hij ten slotte korte metten maakte, het Parlement naar huis stuurde, en op andere, vaak onwettige wijze, trachtte aan geld te komen.

Het ligt voor de hand, dat daarmee het conflict de wereld niet uit was. Integendeel nam het misnoegen zienderoogen toe. De Engelschen zijn en waren een vrijheidslievend volk, en hoe willekeuriger Karel te werk ging, des te grooter werd de ontevredenheid. Dit temeer, wijl het politieke geschil over de grenzen van de vorstenmacht en de rechten en vrijheden der natie ten nauwste samenhang met een conflict van religieus-kerkelijken aard.

Een regering, die aanspraak maakt op onbeperkt gezag, moet altijd op een of andere wijze afrekenen met de kerk. Met name in die dagen, toen de kerk een zooveel grooter plaats innam in het publieke leven dan tegenwoordig, waren godsdienst en politiek onlosmakelijk verbonden. Wilde Karel zijn doel bereiken, dan moest hij de kerk in zijn macht hebben. En dat had hij tot op zekere hoogte, n.l. de Anglicaansche staatskerk, waarvan immers de koning het hoofd was en waarin hij kon rekenen op de toewijding der door hem aangestelde bisschoppen.

Hier echter komen de Puriteinen in het spel. Onder dien naam vat men de groote meerderheid van Karels onderdanen samen, die van de leer en de inrichting der Anglicaansche kerk niets wilden weten. Als zonen der Hervorming verzetten zij zich vierkant tegen elke poging om de kerk dienstbaar te maken aan den staat en tegen Karels bedoeling om op eigen gezag leer en organisatie der kerk dwingend voor te schrijven. Tegen deze overtuiging plaatste Karel dwang en vervolging. En, zooals dat altijd gaat en gaan zal, met het eenige gevolg, dat het verzet voortdurend groeide, op kerkelijk zoowel als op politiek terrein.

Om Cromwells optreden te kunnen verstaan, moeten wij nu nog een stap verder gaan. Want Puriteinen en Puriteinen is twee, en Cromwell behoorde tot één der beide groepen, waarin de Puriteinen uiteenvielen. Men verdeelt hen n.l. in de Presbyterianen en de Independenten. De namen wijzen het onderscheid reeds aan. De Presbyterianen zijn de menschen van de strenge kerkorganisatie en het door de kerkelijke vergaderingen vastgestelde leersysteem. En, wat voor ons doel vooral van belang is: terwijl zij zich kantten tegen Karels geloofsdwang, waren zij op hun beurt van zins om, zoodra de kans zich bieden zou, hun eigen stelsel voor allen dwingend voor te schrijven.

De Independenten daarentegen worden juist gekenmerkt door hun gemis aan kerkelijke organisatie. Zij kennen groote waarde toe aan de onafhankelijkheid van het individu. Door geen macht buiten hen willen zij zich laten binden, maar evenmin aan anderen hun overtuiging opleggen. Zij zijn een eigenaardig slag van menschen, dicht levend bij den Bijbel, maar dien uitleggend naar ieders subjectieve opvatting. Vandaar dat men onder hen, naast innige godsvrucht en oprechte vroomheid, ook de ergste geestdrijverij en allerlei zonderting, zelfs anarchistische denkbeelden aantreft.

Ook Cromwell behoorde tot de Independenten. Wie dit voorbijziet kan, gelijk ons nog blijken zal, hem nimmer begrijpen. Hier slechts één staaltje van zulk wanbegrip, dat verband houdt met Cromwells jeugd. Op later leeftijd heeft hij n.l. eens aan een vriend geschreven, dat hij, eer Gods genade hem aanraakte, de grootste der zondaren is geweest. Men heeft daaruit opgemaakt, dat hij een tijdlang een wild en losbandig leven heeft geleid. Ten onrechte! Want men vergat daarbij, rekening te houden met de groote plaats, die de Bijbel en het bijbelsch spraakgebruik bij de Independenten innamen. Niet alleen voorzagen zij zich vaak van Oud-Testamentische voornamen, zoodat de monsterrol van een Independentistische legertroep veel weg had van een bijbelsch geslachtsregister, maar ook voor de weergave van hun geestelijke ervaringen grepen zij bij voorkeur naar de hun door veelvuldigen omgang vertrouwde uitdrukkingen der H. Schrift. Wanneer Cromwell dan ook de genoemde woorden van Paulus op zich zelf toepast, drukt hij daarmee niets anders uit dan de gereformeerde waarheid, dat hij vóór zijn bekeering tot niets goeds bekwaam en tot alle kwaad geneigd was, en niets wettigt het vermoeden, dat hij daarbij bepaalde zonden op het oog heeft gehad.

H. SMITSKAMP.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

Eenige Gezangen in het Afrikaansch. („Skrifpsalms“.)

Totius (Prof. Dr. J. D. du Toit) is ook onder ons bekend geworden als bewerker eener dijkwijs prachtige psalmberijming. Thans is van zijn hand verschenen „Die Bundel Enige Gesange in Afrikaans, vertaald en vermeerderd met enkele berymde gedeeltes uit Die Heilige Skrif“. Uitgave: Die Kalvyn-Jubileumboekfonds, P. K. Noordbrug, Potchefstroom, 1935. De schrijver was zoo vriendelijk ons een exemplaar te zenden, waarvoor hem ook langs dezen weg dank betuigd zij. In het voorwoord deelt hij mede, dat de synode van 1933 te Pretoria de zaak van de uitgave van eenige gezangen (Schriftgedeelten) ter hand genomen heeft, en vertelt dan, dat deze bundel nu ter kennismaking aan de kerken wordt toegezonden; later wordt beslist. Geciteerd wordt een uitspraak van wijlen Ds D. Postma, den „Stigter van die Geref. Kerk in Suid-Afrika“. Deze heeft op de algemeene kerkvergadering van de Hervormde Kerk van Transvaal in Januari 1859 het volgende uitgesproken:

„Aangaande het zingen van Gezangen in de Kerk, waarvan de tekst niet in den Bijbel staat, is mijn oordeel kort en eenvoudig:

1. Heeft eenen Kerk zoodanige met vrede van de Gemeente in 't gemeen, en zijn zij rechtzinnig, dan durf ik die Kerk daarin niet veroordeelen, noch haar daarover bemoeielijken, gelijk ik op mijn doorreis betoond heb.

2. Maar houdt de Kerk zich alleen aan de Gezangen, waarvan de tekst in den Bijbel gevonden wordt, die is zeker op den veiligsten weg. En dezen weg zal ik met volle vrijmoedigheid bewandelen.

3. Zijn er dus sommige leden gemoedelijk bezwaard over het zingen van Gezangen in de openbare Godsdienst, waarvan de tekst niet in den Bijbel gevonden wordt, dan dienen de anderen dit ook na te laten, want hierdoor zullen zij, uit broederlijke eene ergernis wegnemen, al waren zij zelven er nog niet van overtuigd....”

Totius concludeert daaruit, dat er in de Gereformeerde Kerk nooit kwestie geweest is over de al of niet toelaatbaarheid van „berymde Skrifgedeeltes“ bij den eeredienst. Thans geeft hij een bundel van den volgenden inhoud:

By die Kersfees: 1. Lofsang van Maria (Luk. 1:46-55); 2. Lofsang van Sagarias (Luk. 1:67-79); 3. Lofsang van Simeon (Luk. 2:29-32); 4. Die Engelesang (Luk. 2:8-20); 5. Die Woord het vlees geword (Joh. 1:14).

By die Paasfees: 6. Die Lydenspsalm (Jes. 53); 7. Die Lied van die Lam (Openb. 5:9-14); 8. Die Lied van Verlossing (Openb. 7:9-17); 9. Paas-triomp (Rom. 8:33-39).

By die Pinksterfees: 10. Pinkster (Hand. 2:1-4; 16-21).

By die Doop en Nagmaal: 11. Laat jul kinders tot my nader (Matth. 19:4; 18:10-14; Mark. 10:16); 12. Die Lied van Saligheid (Matth. 5:3-12); 13. Die Vaderliefde van God (Luk. 15 vs 18-24); 14. Kom tot My (Matth. 11:25-30).

Ander Skrifpsalm: 15. Lied van die Sugtende Skepsel (Rom. 8:19-27); 16. Die Liefde (1 Kor. 13:1-8); 17. Troos (Jes. 40:1-11); 18. Getrou tot die Dood (Openb. 2:8-11); 19. Verby (Openb. 1:4-6); 20. Verkiezingsjubel (Ef. 1:1-14); 21. Seënbede (Openb. 1:4-6); 22. Die Tien Geboorte; 23. Ek geloof (Die Geloofsbelofte) (Beryming van 12 artikels); 24. Onse Vader.

Men ziet dus, dat heel de bundel bestaat uit Schriftgedeelten, behalve dan de twaalf artikelen. Dus tóch nog „mensenwoord“.

Terwille van den inhoud, de berijming, en ook de melodieën, meen ik de kennismaking met dezen bundel aan onze lezers te mogen aanbevelen. Er zijn bij de melodieën verscheidene nieuwe composities (van P. v. d. Burg en Ds J. W. Coetzee), voorts ook oude, of uit andere bundels ontleende melodieën.

Bij wijze van voorbeeld citeeren wij No. 19:

Verby.

Toe sien ek: alles was verby —
'n nuwe aard en hemel skyn;
die eerste aarde en hemel het
in donker oordeelsnag verdwyn;
Die see, wat immer wend en keer
in ongewisheid, was nie meer.

Ek sien toe dat die heil'ge stad,
Jerusalem in skoonheidspraal,
van God, haar bouheer-kunstenaar,
hoog uit die hemel neer kom daal.
'n Bruid gelyk, so skoon is sy,
wat vir 'n man is toebereid.

En 'k hoor 'n hemelstem wat sê:
Die tabernakel van die Heer,
die woning van sy heiligheid,
is by die mens op aarde weer.
Hul is sy volk, Hy's hul naby
en sal hul God vir ewig bly.

En God sal self, en vir altyd,
die transe van hul oë wis;
geen dood sal daar dan langer wees,
geen smart of rou of kummernis.
Dis alles nuut, van sonde vry;
die eerste dinge is verby!

Men ziet het: Zuid-Afrika volgt de gewoonte van „Skrifpsalms“ (berijmde Schriftgedeelten). Reeds als predikant van Gorinchem schreef ik, dezen weg, die toen werd voorgelagen, den besten te achten. Het is anders gelopen; we hebben thans het door Ds Postma sub 1 bedoelde geval. Misschien kan Zuid-Afrika ons nog eens den weg naar „Skrifpsalms“ wijzen, opdat het aantal voor den zang bewerkte Schrift-teksten toeneme.

K. S.

Correspondentie van de Redactie.

G. te D. Het door u bedoelde onderwerp (pluriformiteit der kerk), is vroeger in jeugd- en mannenverenigingen te behandelen geweest en zal het dus ook thans wel zijn. U vraagt naar litteratuur. Ik kan u verwijzen naar de dubbele reeks artikelen, die over deze zaak verschenen zijn in „De Reformatie“ onder den titel: „pluriformiteit en epigonisme“. Daarin komen ook de meeningen van Dr A. Kuyper en Dr H. Bavinck ter sprake met name in de tweede reeks.

Red.

„Wat is Gereformeerd?“

Een lezer zendt mij onder poststempel Amsterdam of Rotterdam (het stempel is onduidelijk), een exemplaar van „De Hollandsche Zendingsbode“, 27e jaargang No. 331. Blijkbaar wordt het mij toegezonden opdat ik in deze rubriek een artikel „Wat is Gereformeerd?“ zou citeeren. Maar, al wordt het er niet bij gezegd, men vindt met onbeteekenende wijzigingen heel het artikel in de „Gezamenlijke Geschriften“ van Prof. Dr Is. van Dijk, Noordhoff, Groningen, deel V blz. 435-437.

Hoe werkt de kerk op niet-kerkelijke bewegingen christelijk in?

Te Woudschoten is onlangs een z.g. oecumenische theologenconferentie gehouden. Blijkens mededeeling van Ds J. J. Buskes in „Overtoomsche Kerkbode“, stelde Ds A. G. H. van Hoogenhuyze de vraag:

of het niet christelijk is te zoeken op een nieuwe beweging christelijk in te werken. Stelt de kerk zich zonder meer tegenover een nieuwe beweging, dan is zij ook zelf oorzaak, dat deze nieuwe beweging zich tegenover de kerk gaat stellen.

Wederom volgens Ds Buskes gaf Prof. Dr J. de Zwaan een antwoord op de vraag. Wij lezen:

Prof. Dr J. de Zwaan gaf op deze vraag dit antwoord: een christelijk inwerken op een beweging geschiedt niet, doordat de kerk zich in zulk een beweging beweegt, maar geschiedt, wanneer de kerk haar eigen getuigenis onverminderd en onverzwakt bewaart en handhaaft.

Het antwoord van Prof. de Zwaan mag wel eens nader overdacht worden, ook door Gereformeerden, zoo vaak ze denken over Buchman-beweging, Leger des Heils, anti-militarisme, of... afwijkende meeningen in eigen kring.

Parafrase van Galaten 3:1-9.

Ds C. Vonk vervolgt in „Schiedamsch Kerkblad“ zijn parafrase van Galaten. Thans komt aan de beurt Hoofdstuk 3:1-9. Wij citeeren het heele stuk:

(1) O Galatiërs, wat zijt gij toch eigenlijk vreeselijk dom! Wie heeft zoo'n weergaloozen invloed op u kunnen uitoefenen, dat hij u zoover kreeg?

Maar menschen, ik heb toch, toen ik bij u was, van den Heere Jezus zoo uitdrukkelijk medegedeeld, dat Hij gekruisigd is! Gekruisigd! Ik heb Hem u a.h.w. laten zien als een gekruisigde! En kruisigen — dat is wat! Denkt u, dat men zich zóó maar laat kruisigen? Voor een kleinigheid? Om zoo 's iets te beteekenen? Neen, natuurlijk niet; om alles te beteekenen. De herinnering van Christus' kruisiging alleen al had u genoeg moeten zijn om tot de dwaalleeraars te zeggen: neen, gij hebt ongelijk. Christus' verschrikkelijk kruis roept 't veel te duidelijk uit, dat Zijn werk niet behoeft te worden aangevuld door ons.

(2) Want ik weet het wel. Men heeft u aangepraat, dat Jezus alleen niet genoeg is. Daar moet nog iets van den mensch bij. Stipte onderhouding van wetbepalingen uit de vroegere bedeeeling. En voldoening aan die condities zou ons pas recht geven op het kindschap van Abraham. Maar dan zal ik u eens bewijzen, dat dat een groote leugen is.

Dat zal ik u eerst eens bewijzen uit uw eigen verleden.

Want geef mij nu maar eens antwoord op deze vraag: toen ik tot u kwam, waart gij heidenen. Maar toen heeft de Geest van Christus onder u intrek genomen. Ook in het Galatische heidenland kwam God met Zijn Pinksterbedeeeling; met den Geest, die Christus predikt. De gaven en krachten van dien Geest zijn gebleken. Welnu, nu moet gij mij maar 's zeggen: hebt gij dat voorrecht ontvangen, omdat God zag,

dat gij zoo nauw of omdat gij, Jezus Christus genomen?

Die vraag spreekt heidenen en heidenen en heidenen aan den Geest. Neemt om het komt ge zoo werking van eenen de gered verkondigen. W sluiten door vleesch? J in uw lichaam gelooft, die be rechtvaardig komt, die all uw vleesch enz. (4) Is groot een voo Weest maar God nooit verachten, zal om op uw el leent u de be tig onder u. omdat gij do dat zoo wa in den weg wat gij van (6) Och, z kinderen betw Het is met gaan als met kinderen van in Gen. 15? den Heere o van dat gele vangen.

(7) En dus han en ziet wij juist n „vroom“ doe ven. God c hebt gedaen kruisiging o aloude regel ongelijk heb wen op 't E genoeg; dan 't vleesch lat er op na. D stamming e die zeggen: zijn of zich men pas A toen God e Hij wel, de volken, die gerechtva den. Welnu als Evangel den alle, 't Evangelie vleeschelijk Neen, ik be zoo geweest geloofd en ieder: die gelijke ma

Verleden v Christus, en die het boek looft. Op des verscheen „S schrijft: Zou de nistische moeden. I in „De H Maar e spreiding verantwo Art. 55 valsche l geschrifte ouderling wederlegg zoowel bij onderwij Of zou maar d eenmaal Calvinist heersche Dat do auxilio. In verba artikelenre Veenhof ir wicht of V Ze wa tendom, woord u plaats v no e m e prizend pen. Welm nen, bo Denkt denken? Men me menschen hem eens.